

M. 6141:1-28.
ACC. - N.R.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking.
Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, "Präksmåla."
Socken: Ålgård. Berättat av: J. Svensson.
Uppteckningsår: 1939. Född år 1818. i Ålgårdsroden.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen för

"Bäckhästen" m. m. Sid. 1-26.

+ 26 sidor 28-28

H. 6. 21

ACC. N.R. 6141

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furikra, Bräkneåsa.

Berättat av: J. Svensson.

Född år 1818 i Ålgö socken.

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

F.d. Fiskaren och Träskmakaren Johan Svensson,⁽¹⁾
Född 1818 i Brokstorps Ålgö socken, Västmanlands-
län. Död 1904 sammastädes. Johan Svensson sade
sig vara född en Torsdagsmorgon "Särför får ja of-
ta si skrämt," sade han. Han var en god berättare
med gott minne och intresserad för allt gam-
malt. Han trodde själv på gamla sägner, ville
ej bliva motsagd då han berättade, för då blev
han and. När jag som ung berättade för gub-
ben, sade han, "Ii dä-där låter inte oroligt,"
och samma svar krävde han av sina åhörare,
om han skulle vara nöjd. Likt vidskeplig var
gubben, men glad åt att få veta om nå myc-
ket som möjligt av gammal kunn. Han berättar, fastän
död.

ACC. NR. 6141

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Bghult.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Berättat av: J. Svensson m. f.

Född år 1818 i Bghultsockne.

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nu frågelistan "Bäckahästen" kan man få den
 från, att det skulle varit något djur i urtiden,
 som för längesedan helt utdött och minnet där
 av fortlevat i sägner. Men våra gamla sade det
 vara ett andeväsen, som hos oss hetta Bäck-
 hästen" eller "Necken" eller "Sprämkalen." men
 fastän många namn under olika uppträdan-
 de var det samma mystiska väsen, därom var
 sagoberättaren m. f. ense. Obs! Min mormor, sa-
 goberätterskan till vol. I. "Kyrkogrim", sade att hon
 hört av sina fäder, "När djävulen och hans äng-
 lar anföll präst Gud i tidens Morgna, så föll det
 arena andar från himmelen i 8. dygn, som smått
 regn. De som fölla på bergen bliva troll, de som

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6141

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, Präsmåla.

Socken: Klghult.

Berättat av: J. Skerfvar. m. f.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1818 i Klghults socken.

3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fölla i mulen bleva "Vättar", de som fölla i vatt-
net bleva "Bäckhästar, som och Neck eller stäm-
kal heter."

1.) Vi låta sagoberättaren säga. "Emmersammaraftan
i solakvällen var jag i "Uvasjön" (in i Kro-
nobergs och Kalmar-län) 8 mette abborrar. Jag
satt nära "Uvaskläva" (= stora klippor vid sjö-
stranden.) Så fick ja se en kritvit häst, stor,
som ett årspöt simma i närheten i "Kläva-
klipporna". Men snart försvann han som en
dimma i vattuet. Så lät då inifrån klipporna,
som om ett frustimmer grätit och så slamsa-
de det som när man vårdblöst handskar med
grytor 8 pannor, men jag fick brätt med 8 ge

Skriv endast på denna sida!

6141

ACC. N:R.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, ^mKräksmåla.

Socken: Ålgårds.

Berättat av: J. Jönsson. m. f.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1818. i Ålgårdssocken.

4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mej på hemvägen." Min farbror Nils Jönsson, (4.
Född 1811. i Björkebo, Ålgårdssocken, Kronobergs-
Län, hade 2. gånger sett en krita "Pöspöling"
simma i "Svarta-göl." (Liken, djup, dyg) insjö, som
ligger 1/4 mil från mitt hem och 1/8 mil från F.d.
farbrors hem. Det var "Necken" sade farbror.
När döde, upmärkte sagoberättaren Carl Jönsson,
snickeri och kvarnägare, var född den 18/3 1865. i
Vena socken, Kalmar-län, död i Kräksmåla 1936. har
b.a. berättat följande." När jag gått 8 myligen
läst fram mej (15 år gammal) så var jag på be-
sök hos en släkting Karl Karlsson i Kristof-
la-socken i Kalmar-Län. En afton vora vi
ute på sjön "Snövålen" & fiskade. Så säga vi

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6141

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Klghult.

Uppteckningsår: 1989.

Upptecknat av: Carl Viking,

Adress: Furåkra, Kråksmåle.

Berättat av: G. Svensson, m.f.

Född år 1819. i Klghults socken.

5
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

⑤
Ett vitt årspöl kamma rimmade åt oss på vatt-
net, men om en halv minut försvarade vi
sitt håsten i vattnet. När vi så såga bort mö-
sjöns andra ända, då stod i djupa vattnet
en makot gobbe med halva kroppen över vatt-
net, & öste med händerna vatten på sitt huvud.
På det då vi försvann gobben i djupet, & fick finja
siffla en så lyvlig fiolmusik, att jag har varken
förr eller sen närmelsevis hört dess like. Den lät
så sorgmättad, som om spelmannen varit på
hela världens sorger, då hörde vi ett sakta
rus ifrån ängen, fastän sjön låg spegelblank;
så komma från ängen i dusintal flichor, stora,
som 12-åringar som vara så vackra att dess

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1989.

Upptecknat av: Carl Viking,

Adress: Furåkra, Bråksmåla.

Berättat av: J. Svensson, m. f.

Född år 1818 i Ålgö-socken.

6
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

like ej finnes på jorden. Set långa håret hängt ⁶löst
och fladdrade; och klänningarna ljusblå och tunna,
som spindelväv. Se råga ut flickor, som de
varit bara luft, som ej rörde jorden, när dan-
ginga mer i vatten och försvunna. En andra
rågen av samme sagesman, från samma sjö
"Snövålen". Set var en god fiolspelare i byn Gryt-
vik, Kristdala socken, han hette "Modig". Han
gick en vinternatt från en "Leksbo" där han
spelat, över isen på "Snövålen". Så fick han
höra en underbar Polka utåt sjön. Modig
tog sin fiol ur lädan och ropte, "Spela en
stund, så jag får lära mig den underba-
ra polkan." Spelet fortgick och Modig stämde

ACC. N:R. 6141

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Alghult.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Viking,

Adress: Furåkra, ^{nr} Kråksmåla.

Berättat av: J. Svensson m. f.

Född år 1819, i Alghults socken.

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

in polskan, och han spela den, som om han
gnidit den 1000-tals gånger. Men Modig kunde
ej stanna med att spela förrän "Folen rann
opp". Så hade han G-strängen kvar på fiolen,
de 3 andra hade brustit, men Modig glömde
aldrig den polskan, och ingen kunde spela
den närmelsevis, som han. E. Johansson, som
berättat dessa sägner, var händ, som en aktad
och prövad person i sin omgivning. Obs! Egens
reflex: Att jag inflikar korta sägner av andra
personer, må vara mitt tilläte, då jag tyli-
gen uppger deras födelseår, adr: och eventu-
elt dödsår. Uppteckningarna bliva ju fullt om-
gående. Den egentlige sägnermannen berättar huvudsaken.

Skriv endast på denna sida!

6141

ACC. N:R.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furå, Kråksmåla.

Socken: Älgå.

Berättat av: J. Thomsen.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1818. i Älgå socken.

8

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.) "Bäckahästen" kunde förvandla sig i vilken skepnad, som helst. Han kunde se ut, som en nakot karl, som stod i djupt vatten, med halva kroppen över vattenytan. Han kunde se ut, som en nakot karl, som satt på klippan i forsen i ån och spulade fiol. Han kunde se ut, som en alvshög gubbe i grå kläder med en röd huva på huvudet. Sam i sistnämnda fallet har gamla sett honom på natten mellan kl. 12-1. vid gamla bideus vattensäger. Så har han hållit det stora köplet i ån, om man ej stämde av vattnet tiden 12-1. på natten vid sägen, vanligen skedde någon olycka om man

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6141

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Vikberg.

Adress: Furukra, Kråksmåla.

Berättat av: J. Persson.

Född år 1818. i Ålgös socken.

9
LUNDS-UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ej stämde av vattnet. Nu døde 92-årige landbruk⁹ och
sägaren berättade för mig att han sett Bräcka-
hästen (vanligast kallad Necken) på hälla hju-
let en natt vid sägen i "Åskaremåla", Kråks-
måla socken. Han stod i forsen och satte
axeln mot hjulet. Berättaren Hefte Eriksson
var född 1854 i Kråksmåla-socken, Kalmar län
och dog i Åskaremåla 1936. Åskaremåla säg,
Necken (= Bräckahästen) då han tänkes hälla Hju-
let enligt sägaberättaren. Se teckning N:3.

Vidare kunde han te sig, som en ung makot,
man sittande på en klippa i ån och spela
fiol, "På ljudligt att mupidens Violinvirtuoser
ära gent emot honom blott skolprajkar. Men

Skriv endast på denna sida!

6141

ACC. N:R.

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra, Kråksnåla.

Berättat av: J. Petersson.

Född år 1818 i Ålgösocknen.

Men han kunde och se ut, som en vacker⁽¹⁰⁾
 "Söluskål eller stor Sölokedja" på vattnet, när
 någon stilig ungdom kom för att bada. Han
 sökte locka flickan ut för att fånga henne,
 sade sagoberättaren.

2.b) Å vävnader har jag ej sett "Bäckahästen", men
 å "Banad" har jag sett honom uttryckt, sitt
 lande på en klippa i forsen och spela fiol.
 Motivet är från Lundby i Ålgösocknen.
 Se teckning N: 4! Obs! Han hade sjövar i hälet.

3.a) Var han höll till och hur Necken (= Bäck-
 hästen m.m.) gav sig tillkänna är i föregående
 tydligt upptecknat. Likaså hur han skildes
 från andra hästar, då han, som ett vitt årsfö.

Skriv endast på denna sida!

10

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVOBS!
Jfr. Gervasius
von Tilburg
1200-talets början."Otia imperialia"
(Liebrecht, 1850)

5.38. LXXXV

"Scypho ligneo super-
enatante"

ACC. N:R 6141

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra, Kråksnåla.

Berättat av: J. Svensson.

Född år 1918 i Ålgö socken.

11

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

simmade i vattnet.

3. b.) En egenskap hos detta naturväsen var att han eftertraktade "Kristna människors blod" som han fick dricka därav så trodde han sig bli salig på dommens dag. Om människor drunknade så vart han strax framme vid den döende och "Låg blodet å honom genom Näsborrharna." Strax före högtiden t.ex. efter solens nergång visade han sig i ån på Pingstafton, midsommarafton och vid H. Tre-faldighetstid. Särskilt midsommarafton gick bra att låra spela fiol hos Necken eller Bräckhåsten. Man skulle strax före solnergång hänga sin fiol på en pelare under en

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6141

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1989.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Berättat av: J. Svensson,

Född år 1818 i Ålgö socken.

bravall i forsen. Man skulle, som egenkännings-
 leken drypa 3 droppar av ritt blod på den frä-
 friska ställen. Så skulle han tillika kasta en
 "6 = spyer" = (gammalt mynt) i ån, gå hem och ej
 se tillbaka. Före solens uppgång på morgonen
 skulle han vara åter. Så häng där 9. absolut
 lika. fioler. Nu måste spelmannen taga sin fi-
 ol, som han kände igen av de 3 bladdropparna
 på ställen. Skrämmkaten hade skämt fiolen
 så att när han ville kunde han spela
 "Elvadan", som hade 11-va repriser. Det
 gick för sig att spela 9-repriser, men då borde
 man sluta, ty på den tiande började "sta-
 lar & bord röra på sig, & på 11te reprisen

12

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVElvadan-
ren

6141

ACC. N:R.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vikberg

Härad: Öppviding.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Ålgård.

Berättat av: J. Svensson.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1818 i Ålgårdssocken.

13

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13.
 Då dansade allt som väggläst var," till folket
 dansade ihjäl sej, men om någon, som ej lys-
 nat från början, sprang dit å skar av sträng-
 arna på fiolen, då vart det slut på den vilda
 dansen. Obs! Hade "Byfaren" tagit fel fiol, så
 hade Bäckahästen (= då spränghal) dragit ka-
 nam i djupet & rojet bloen å han. "Om så-
 dan spelman var "Gamle smeden," jag vill
 minnas att han hette Per Svensson. Han
 bodde i Thorskull, Kråksmåla socken.
 4.a.) Ej alltid var det farligt att råka ut för honom.
 om man blev sjuk veta vi ej. Obs! Men när man
 Lögade (= badade) sig i sjön, så skulle man ta
 fram sin fäukniv och sticka bladet i jorden

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6141

Landskap: Småland.

Härad: Elppvidinge.

Socken: Alghult.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Vikberg.

Adress: Furåkra, Kråksmån.

Berättat av: J. Svensson.

Född år 1818, i Alghults socken.

14

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på stranden och säga, "Bäckhäst, stygge Neck,
bli du i land, mens ja går i vattnet." Gåpet bör
man "pissa" (låta rika vattnet) i spä eller å för då
kan man bliva "Förgjord" av honom, men
spottar man först, i vattnet, 3. gånger, så är
det ingen fara; ty människans spott är "Helig",
sade de gamle.

4.b.) Nu små barn mera än andra haft besöken
Bäckhästen veta vi ej, men för kvinnor, som
nyligen fött barn, var strämbal synnerligt
farlig, tills han "Tackat Prästen för rist".
S. v. r. Blivit kyrkotagen efter sin merkanth.
"Tackat Prästen för rist." Obs! När Prästen läst be-
liga böner, fattar han den å pallen knäböjande

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6141

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Ålgårds.

Berättat av: G. Svensson.

Uppteckningsår: 1989.

Född år 1818 i Ålgårds socken.

kvinnan och fattar henne i handen och han
 rerer sig upp. Prästen säger så, "Herren lednager
 dig i sin sanning och fruktan ifrån nu och
 till evig tid." Seden är nu helt bortlagd i våra kyr-
 kor, men i min ungdom var den allmän hos
 oss.

5.) Man var värst utsatt för Necken då man
 lågde sig i ån eller sjön, därför band man
 honom med förut bemälda kniv. (Obs! "Räcke-
 hästen" kallades även av samliga gamla, när jag
 var pojke, för "Vattenhästen", men när detta
 besynnerliga väsen visade sig, så var han,
 (som häst) alltid i skapnad av ett "krifvitt
 ärsföb." Skulle man kunna dödas, så måste lös-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 6141Landskap: Småland.Härad: Uppvidinge.Socken: Älgshult.Uppteckningsår: 1939.Upptecknat av: Carl Vikberg,Adress: Furåkra "Kräksmåla."Berättat av: J. Svensson.Född år 1818 i Älgshults socken.16
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

san laddas med en "Skölkula stöpt av arva-
sölver"-(kula stöpt av arvet silver.) Gamla sade, "Man
skall ej taga hem Nekrosor (vita), som växa i vät-
net, därnå höra Necken till, och då får han makt
över en."

G.) Detta väsen sökte lura till sig folk, men
ej skämta med dem. Om barnaföderskor, som
ej "Tackat prästen för rist" gick till än eller vän
och blott vätte händer eller fötter i vattnet,
så "Förgjorde" han både henne och hennes barn.
Obs! Jag har hört blott en saga om barn, som
ridit på "Bäckhästen." 1916. Om talade för mig
F. d. Kronatorparen Karl Olsan. Född i Lång-
måla socken, Kalmar-län 1832. Jöd 1918. å torpet

Skriv endast på denna sida!

6141

ACC. N:R. _____

Landskap: Småland.

Härad: Uppviding.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra, Bräcksåla.

Berättat av: J. Svensson, m. f.

Född år 1918, i Ålgös socken.

17

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

Ollefors sammastädes. Där Ålberäa rinner ut
 den stora insjön Ålgö. I Ålgö ligger torpet Olle-
 fors. I ån, nära sjön fanns fordom en "Bä-
 kahest", som viske sig vid högtider. På torpet
 fanns den tiden b. a. en flicka s. är och en pojke
 stynt & är gamla. En afton voro barnen vid
 sjön och lekte och fingo se en vit fölunge
 ligga på en häll vid sjöstranden. Hesten
 var ej minsta rädd, och barnen båda 2, sat-
 te sig på hans rygg. Pojken ryckte hesten i man
 och sade "Bär oss över vattnet." Och hesten simma-
 de med dem långt ut i böljorna. Så började dam
 gråta; men flickan sade, "Mor har sagt att
 när man är ledsen skall man lära," Gud, som

Skriv endast på denna sida!

6141

ACC. N:R.

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge

Socken: Älgkult.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Vikberg.

Adress: Furåkra, Bräkneåsa.

Berättat av: J. Svensson, m.f.

Född år 1818 i Älgkultsacken.

18
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

haver barnen här, se till mig, som liksom är o.s.v.
 Den lilla barnaböoken känna vi nog alla. Så på-
 te "Vattenhästen" opp barnen på en stor Ö i sjön
 och heter än "Löva". Obs! Jag har varit på ön. Man
 rodde och råkade dem hela natten, men på mor-
 gnen fann man dem sovande under en lum-
 mig björkbuske. Barnen berättade själva
 om "Den vita hästen och den underbara ritten".
 "Pi ingen å barna hade fyllt år, så de sto i
 Löpslevåden, därför hade den ande ingen makt
 med dem," slöt den gamle pagemannen.
 Nu följer en sägen om "Bräcka-hästen" och
 en flicka. Berättad för 30. år sedan av en
 gammal fiskare, "Björnström" som bodde i

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6141

Landskap: Småland.

Härad: Öppvidinge.

Socken: Hlghult.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra, Kråksnåla.

Berättat av: J. Svensson, m. f.

Född år 1818 i Hlghultsrocker.

19

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mänsterås köping i Småland. Utanför bemä-
da köping ligger b. a. vid havet "Björnä"
fiskläge. Där bodde förr i tiden en gamm-
mal fiskare i sin lilla koja tillsammans
med sin 19-åriga dotterdotter. Han var så
fager, att han benämndes för "Björnä-
ko". Flickan hade en afton utanför väststaden
ett vitt föl rimma invid klippan. Han be-
rättade därom för sin gamle Morfar, som
sade, "Håll dig i fräve skärgårn, annars hån-
der dej nåt ont!" En dag kort efter så fann
flickan ett vackert rött hjärta fäst vid en liten
guldkedja. Han tog upp det vackra smy-
cket ur sanden och fäste det om sin hals.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: *Småland.*Härad: *Uppvidinge.*Socken: *Ålgö.*Uppteckningsår: *1939.*Upptecknat av: *Erik Viking*Adress: *Furåkra Kräksmåla.*Berättat av: *J. Thorenstam, m. f.*Född år *1818.* i *Ålgösocken.*

Från den stranden kände han sig antmer dragen ^(to)
till Havet. En måljus kväll gick flickan på
stranden vid klippan. Så såg han en nakat
ynling till hålvat höja sig över vattnet. Han
var så vacker att han aldrig sett denlike.
Han hade så underbara, vemadigt fängs-
lande ögon, att han blev, som föstad vid
dem. Han vinkade åt henne med handen
och sade, "Du jordens sköna dotter bär mitt
smycke om din hals, låt mig trycka dig i
min famn." Elfan svek han kastade flickan
sig i havet, Han tog henne ämt i famnen
och dam skjöta djup, djup under vattnet.
Så komma dam amside till praktfulla salar.

ACC. N:R. 6141

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Fikier.

Härad: Öppvedinge.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Ålgåult.

Berättat av: J. Svensson, m. f.

Uppteckningsår: 1989.

Född år 1918 i Ålgåults socken.

21

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som glimmade av guld och silver. "Här är ⁽²¹⁾ mitt
 slott, och här ska vi bo, sade den till synes
 varande ynglingen. Flickan glämdes tillwa-
 ran av jorden därav. Han var där i 4 år
 och äldrades ej och ej nåttes hennes kläder
 och vad mera, han födde 2 barn åt henne.
 En morgon hörde han ett klangfullt ljud
 fränga sig till henne. Han frågade hvar
 "Vad är det för ljud som höres?" Han svara-
 de, "Det ringar till Gnatta däruppe på jorden."
 Så mindes han strax allt därav. Han bad
 "Käreste låt mig få komma dit på en stund."
 Han lovade det, men ålade henne allvar-
 ligt att han fick ej låta någon säga mycket

Skriv endast på denna sida!

6141

ACC. N:R.

22

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Ålgårds.

Berättat av: G. Svensson, m. f.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1919 i Ålgårdssocken.

han bar om halsen, ty sade han, "då träffas vi aldrig mera." Han tog han henne i famnen och de skjöta opp ur vattnet och snart stod han i snö vid den kända klippan. Ett morfaders stugofönster lyste ett ljus, och flickan gick in i stugan. Morfadern läste ur sin Bibel i evangeliet. Han bjöd dotterdattren en varmande dryck i vilken var sällskapsdel, och snart sov flickan, som förr, i sin bädd. Så varmade den gamle smycket, han lörbe det från hennes hals, tog det i en frasa och kastade det i havet vid klippan. Så såg han i dunklet ett blekt, sorgset, ansikte höja sig över vattnet. När den gamle

Skriv endast på denna sida!

6141

ACC. N:R.

23

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vikner,

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Älgåult.

Berättat av: J. Jönsson, m. f.

Uppteckningsår: 1989.

Född år 1819, i Älgåultssocken.

kam in, så skakades Stugan, som av en ⁽²⁸⁾hörd
orkan. Flickan vaknade och sprang ut, innan
de gamle han hindra henne. Han kasta-
de sig i vattnet, men havet kastade henne
åter upp på stranden. Den gamle bar in
henne och gav henne mura av samundryg-
ken. Medan han såg hemtade han prä-
sten och ambulade vad, som hämt. Prä-
sten gav henne H. H. Natthard och flickan
blev fort som tillförne, och blev tillika
en duktig fiskarehustru. Så slut sagas.

7.) Den, som råkat ut för "bäckahästen" (= Strämskallen)
fick ej på sig eller i sin äga hava något från
sjö, ä eller bäck, ty då hade han vrakt med

Skriv endast på denna sida!

6141
ACC. N:R.

24

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland.

Upptecknat av: E. Viking.

Härad: Upplandinge.

Adress: Furikra Bräksmåla.

Socken: Ålgö.

Berättat av: G. Persson, m. f.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1818 i Ålgö socken.

konam. = (Henne) Lådana saker skulle brän-
nas, ty "Eld renar från allt okryt", sade de gamla.
Hur "Bräckahästen" skulle dödas, läs i sid. 16.
i uppteckning "Bräckahästen".

8.) Att man fångat och haft "Bräckahästen" under
oket har jag ej hört av våra fäder.

9.) Gflet vilka vi mågot om att "Bräckahästen" be-
blandat sig med husdjuren.

10.) Om "Bräckahästen" ansågs vara "den ande", s. v. s.
Sjävulen, hörde jag ej fäderna säga, men att
han var av "Sjävulens ankäng", sade dom all-
mänt; och så tros han vara än i dag om man
talar med någon t. ex. om Necken m. f.

11.) Fäderna använde "Bräckahästen" och Necken, som

Skriv endast på denna sida!

6141

ACC. N:R.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl V. King,

Härad: Västervids län.

Adress: Furåkra, Bråksmåla.

Socken: Alghult.

Berättat av: G. Svensson m. f.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1918 i Alghults socken.

25

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skrämsel sel för barn, så som inte skulle gå till sjön eller ån och falla i vattnet och drunkna. Likaså om små barn ville klita ner i brunnen; så rades, "Gå inte dit, för brunnsdämonen har dig!"

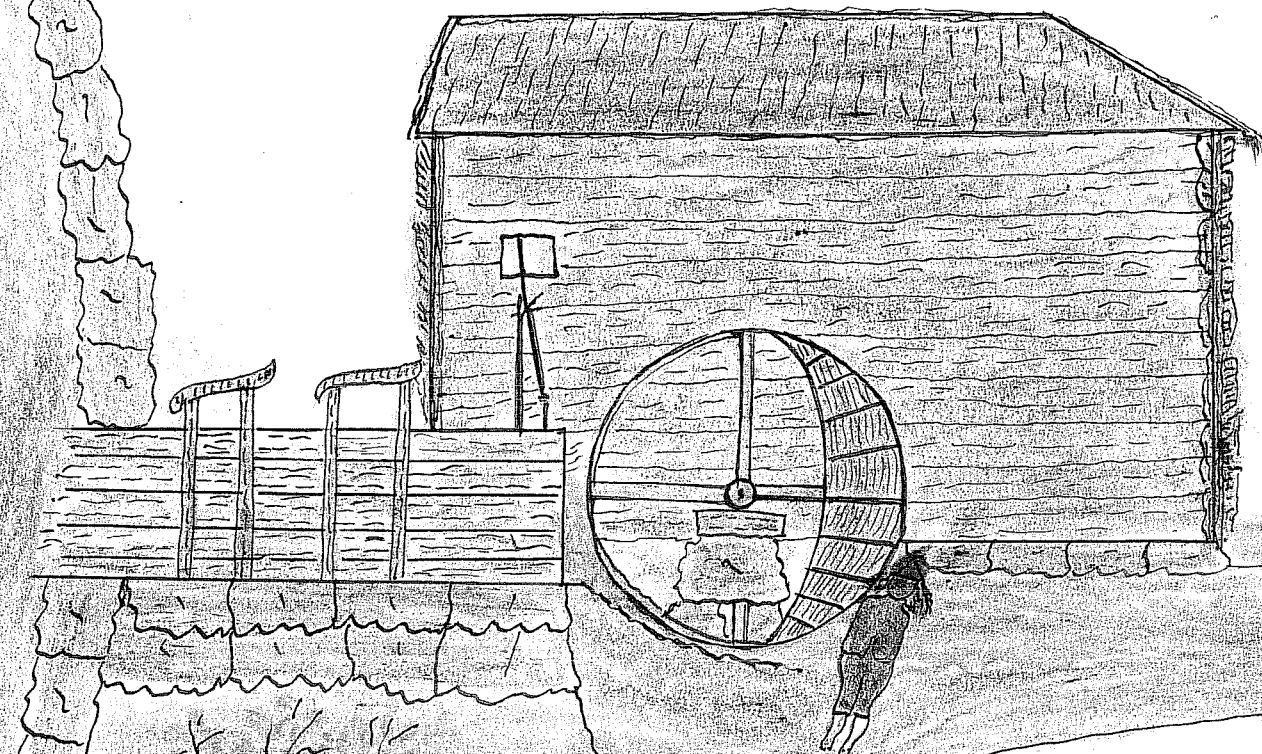
R.) Obs! "Uppteckningar" Kyrkogården talas om "Söds hästen" och även en annan häst med "eldbrand i käppen", som som sett vid kyrkogården på julnatten, men fäderna kände även stundom om "Odens häst och Odens jakt." Den hästen var stor och svart och hade 8 fötter, "så när han sprang med 4 fötter, så vilte han 4, därför kunde han springa alltid natt och dag. Den hästen sprang

Skriv endast på denna sida!

Nº 4. "Bäckahästen" förväddad
till "Skrämka", sitter på klippan i
än och spelar fiol i naturen. Motiv
från Lundeby, i Högbo socken.

6141

N° 3.

Minnesteckning av F. J. Askare-
måla Vattensåg, där Bäckhå-
sten (Spänkalen) höll såghjulet.

Motivet från Askaremåla, Kräkemåla-
socken, i Halmar-Län.